

tedy úřad s vydáním rozhodnutí ve věci nemusí čekati na uplynutí odvolací lhůty, resp. na instanční přezkoumání obnovovacího rozhodnutí, pak byla by překážkou sloučení obou rozhodnutí v rozhodnutí jediné ta okolnost, kdyby podle povahy konkrétního případu bylo třeba ve věci samé konati nějaká nová šetření. V daném případě žal. min. potřebu takového nového šetření neuznalo — zda právem či neprávem, netřeba prozatím na tomto místě zkoumati — a proto nebylo tu také zásadní překážky, aby současně s rozhodnutím, kterým byla povolena obnova, nevydalo hned také nové rozhodnutí ve věci samé.

Stížnost má však pravdu, že nařízení obnovy, jak bylo odůvodněno v daném případě, stojí v cestě ustanovení § 87 odst. 2 správ. řádu. Od vydání a doručení rozhodnutí, jež mělo býti podrobeno obnovenému řízení, t. j. o d vydání a doručení výnosu z 14. března 1928, uplynulo zatím již mnohem více než 3 léta; bylo by proto žal. min. podle výslovného ustanovení § 87 odst. 2 správ. řádu mohlo obnovu naříditi jen z důvodů uvedených v § 86 odst. 1 č. 1. To však žal. min. neučinilo, nýbrž — jak již uvedeno — opřelo svůj obnovovací výrok výhradně o to, že dodatečně vyšly najevo nové okolnosti, dříve neznámé, tedy výhradně o důvod uvedený v § 86 správ. řádu pod č. 2. Ježto se tím octlo v rozporu se zákonem, slušelo rozhodnutí jeho zrušiti podle § 7 zákona o nss č. 164/1937 Sb., aniž za tohoto stavu měl soud důvodu zkoumati ještě odůvodněnost dalších námitek stížnosti.

Č. 13.066.

Pojišťovací právo: * Má-li hospodářský podnik polní (§ 1 odst. 4 č. 2 úraz. zákona) zařízenou dílnu kovářskou nebo kolářskou, je podnikem podrobeným úrazovému pojištění celý podnik polní, nikoliv zmíněná dílna jako taková, při čemž platí ovšem výjimka odst. 5.

(Nález z 18. listopadu 1937 č. 5001/35-3.)

Prejudikatura: Boh. A 5907/26.

Věc: Úrazová pojišťovna dělnická v Praze proti rozh. zem. úřadu v Praze z 9. července 1935 o zařazení podniku.

Výrok: Naříkané rozhodnutí se zrušuje.

Důvody: Výměrem z 27. dubna 1928 uznala Úrazová pojišťovna dělnická pro Čechy v Praze podnik »režijní dílny státního velkostatku ve Zvoleněvsi (dílna kovářská, kolářská a zámečnická)« za pojištěním povinný, protože jde o podnik po živnostensku provozovaný s motorem, a zařadila jej na dobu od 1. ledna 1925 dle příslušných nařízení a dle §§ 4 a 7 min. nař. z 6. července 1914 č. 143 ř. z. podle titulu 126/a »Podkovárny a kovárny« (nebezp. třída V.), titulu 428 a) »Kolářství i výroba vozových částí«: podniky používající motorů, bez hoblovacích strojů a kružnic (nebezp. třída VI.) a titulu 176 »Strojní zámečnictví a dílny na správký«: podniky používající motorů (nebezp. třída VII.) — do nebezpečenské třídy VI. a nebezpečenského procenta 25. Zároveň

vyslovila, že všichni dělníci, učňové a závodní úředníci v tomto podniku zaměstnaní jsou od 1. ledna 1925 proti následkům úrazu pojištěni.

Proti tomuto výměru podala česká fin. prokuratura v zastoupení československého státu (vrchní správy státního velkostatku ve Zvoleňvsi) námitky, v nichž uvedla, že výměr, pokud vyslovuje vůbec povinnost pojišťovací, odporuje § 1 úraz. zákona, poněvadž uvedené dílny nejsou samostatným živnostenským podnikem, nýbrž vedlejší činností správy, při které se také nepoužívá stále a pravidelně parních kotlů a hlavně ne ve všech dílnách; i kdyby tomu však tak bylo, nelze vysloviti všeobecně povinnost pojišťovací, nýbrž jen pokud jde o zaměstnance při strojích zaměstnané. Dále bylo brojeno proti počátku pojistné povinnosti.

Úrazová pojišťovna naproti tomu hájila stanovisko, že úraz. zákon nemá na mysli toliko podniky živn. řádu podléhající, nýbrž i takové, které se takovýmto podnikům svým způsobem provozovacím vyrovnají, o čemž zde nemůže býti pochyby. Nejde také o vedlejší činnost zemědělskou, ježto se v dílnách nezpracovávají vlastní zemědělské výrobky.

Nař. rozhodnutím vyhověl zem. úřad v Praze námitkám, pokud směřovaly proti zařazení podniku, o nějž jde, jako podniku po živnostensku provozovaného, a měně v tom směru nař. výměr, zařadil podnik »režijní dílny státního velkostatku ve Zvoleňvsi« jako hospodářský podnik ve smyslu ustanovení § 1 odst. 4 č. 2 úraz. zákona, v němž se užívalo, resp. se užívá takových hnacích přístrojů, které jsou hnány živelní silou (v daném případě elektřinou), poněvadž konaným šetřením bylo nesporně zjištěno, že dílny, o něž jde, sloužily a slouží výhradně pro potřebu velkostatku a tudíž pouze účelu hospodářského podniku. Zároveň vyslovil zem. úřad, že podle ustanovení § 1 odst. 5 úraz. zákona podléhají jenom ti zaměstnanci uvedeného podniku úrazové pojistné povinnosti, kteří jsou vydáni nebezpečství s veškerou strojní prací spojenému, nikoli všichni dělníci, učňové a závodní úředníci v tomto podniku zaměstnaní, jak bylo vysloveno v nař. výměru. Námitky brojící proti počátku pojistné povinnosti byly zamítnuty.

O stížnosti uvažil nss:

Je nesporno, že dílny kovářské, kolářské a zámečnické, o které jde, slouží výhradně potřebám velkostatku a že se v nich používá hnacích přístrojů hnanych živelní silou (elektřinou). Spor jde především o to, jedná-li se o živnostenský podnik, podléhající jako takový podle § 1 odst. 4 č. 2 úraz. zákona úrazovému pojištění, jak tvrdí pojišťovna a což žal. úřad popřel.

Stížnosti je přisvědčiti v tom směru, že úraz. zákon v cit. ustanovení nemá na mysli jen podniky, podléhající živn. řádu, nýbrž i podniky jiné, pokud ovšem jsou provozovány po živnostensku, t. j. trvale v úmyslu docíliti zisku (Boh. A 7546/28). O práci konané po živnostensku bylo by tedy lze mluvit jen tehdy, kdyby byla prováděna pro osobu třetí za plat (Boh. A 2237/23). Toto kritérium schází však v případě, kde se určité práce konají v rámci jiného podniku výlučně pro účely tohoto podniku, při čemž je zcela lhostejno, zda práce ty samy o sobě se ko-

nají způsobem v živnostenském podniku obvyklým a osobami, které by byly způsobilé provozovati živnost takovou samostatně neb učni toho kterého oboru živnosti. Nezáleží také na rozsahu oněch dílen a taktéž je v této relaci irelevantní, zda jsou toliko podřadným nebo pomocným zařízením velkostatku nebo zařízením silně zaměstnaným. Není proto vadou řízení, že tyto bezvýznamné okolnosti žal. úřad ještě zvláště nezjišťoval.

Pokud stížnost uvádí, že dílna tvoří technickou jednotku schopnou života a nahrazuje velkostatku práci jiných živnostníků, kterou by jinak musil objednat, a že nejde o zpracování prvovýrobou nabytých plodin, jsou to argumenty, které nikterak nemohou podpořiti názor, že jde o podnik živnostenský, neboť neuplatňují žádný znak, dle shora uvedeného v tomto směru jedině rozhodný.

Na základě této úvahy nemohl nss shledati, že by stanovisko žal. úřadu, že se nejedná o živnostenský podnik ve smyslu § 1 odst. 4 č. 2 úraz. zákona, bylo v rozporu se zákonem.

Žal. úřad vyslovil v nař. rozhodnutí, že »režijní dílny státního velkostatku ve Zvoleněvsi« zařazuje jako h o s p o d á ř s k ý podnik, a — ponechav nebezpečenskou třídu a nebezpečenské procento nezměněny — vyslovil, že v důsledku § 1 odst. 5 úraz. zákona podléhají jenom ti zaměstnanci uvedeného podniku úrazové pojistné povinnosti, kteří jsou vydáni nebezpečnosti s veškerou strojní prací spojenému, nikoli všichni dělníci, učňové a závodoví úředníci v tomto podniku zaměstnaní. Naproti tomu uvádí stížnost, že neprávem dílny jsou označovány jako h o s p o d á ř s k ý podnik, a brojí proti zařazení, neboť vzhledem k tomu, že by zůstala pojištěna výlučně práce strojní, musila by býti zvolena nebezpečenská třída XII. s příslušným vyšším nebezpečenským procentem. O této námitce uvážil nss:

Úraz. zákon staví v § 1 odst. 4 č. 2 na roveň podnikům v odst. 1 uvedeným a podrobuje úraz. pojištění vedle živn. podniků zásadně i hospodářské podniky polní i lesnické, pokud se při nich užívá parních kotlů nebo takových hnacích přístrojů, které jsou hnány živelnou silou nebo zvířaty. V důsledku tohoto všeobecného ustanovení zákona vztahuje se pojistná povinnost úrazová za právě uvedeného předpokladu zásadně na hospodářské podniky polní v jejich celku (arg. § 1 odst. 5: »Užívá-li se v polním nebo lesnickém podniku hospodářském pojištění podrobeném«), a nikoli pouze na určité části jejich, určitým úkolům v rámci celkového polního hospodářství věnované, jako v daném případě jsou součástí hospodářského podniku zúč. strany uvedené dílny, které žal. úřad neprávem za samostatný podnik ve smyslu zákona o úrazovém pojištění prohlašuje. Jsou pak podle principu kolektivního pojištění vysloveného v § 1 odst. 1 zásadně pro případ úrazu pojištění stejně jako při podnicích živnostenských všichni dělníci a závodoví úředníci v hospodářském podniku polním, tedy na velkostatku vůbec zaměstnaní. Zákon však princip ten ohledně hospodářských podniků polních i lesnických prolomil výjimkou, stanoviv v odst. 5 § 1 toto: »Užívá-li se v polním nebo lesnickém podniku hospodářském, pojištění

podrobeném, takovým způsobem silostroje k podnikovému zařízení náležejícího, že toliko určitý počet dělníků a závodových úředníků vydán jest nebezpečí s veškerou strojní prací spojenému, tedy pojistná povinnost omezena jest na osoby tomuto nebezpečení vydané.« Užívání silostroje v hospodářském podniku polním nebo lesnickém nemá tudíž podle uvedených předpisů zákona vždy a za všech okolností za následek pojištění všech zaměstnanců, jako při podnicích v § 1 odst. 1 uvedených a jim na roveň postavených, nýbrž jen těch, kteří jsou vydáni nebezpečí úrazu s veškerou strojní prací spojenému, avšak za předpokladu, že silostroje se užívá právě jen takovým způsobem, že jen určité osoby nebezpečí tomu jsou vydány. Posuzuje-li žal. úřad dílnu, o níž jde, jako samostatný podnik ve smyslu zákona o úraz. pojištění, abstrahuje při tom od skutečnosti, že velkostatek, jehož účelům dílna je výhradně určena, je polním podnikem hospodářským, vykládá zákon nesprávně.

Na tom nic nemění okolnost, že min. nař. z 6. července 1914 č. 143 ř. z. jmenuje v zařazovacím schematu ve skupině I. přímo podniky polního hospodářství. Neboť nařízení to, jež upravuje roztrídění podniků do nebezpečenských tříd po rozumu § 14 cit. zákona, stanoví toliko zásady, jichž má býti šetřeno při praktickém zařadování podniků pojištěním povinných do nebezp. tříd, vyznačuje tudíž, do které nebezp. třídy zařaditi je hospodářské podniky, při kterých pojistná povinnost omezena je na osoby při strojích ve skupině I. schematu vyjmenovaných, neobsahuje však a nemůže obsahovati nijakých předpisů, které by otázku pojistné povinnosti upravovaly odlišně od zákona samého.

K vývodům stížnosti, ovšem v jiné souvislosti uplatněným, budiž jen podotčeno, že pojistnou povinnost hospodářského podniku polního a lesního nezakládají jediné stroje hospodářské, t. j. takové, jež slouží přímo a bezprostředně hospodářské prvovýrobě a prvovýrobnímu zpracování zemědělských plodin.

Paragraf 1 zákona o úraz. pojištění váže v odst. 4 b) č. 2 pojistnou povinnost toliko na podmínku, že se při podnicích tam uvedených používá parních kotlů nebo hnacích přístrojů, které hnány jsou živelní silou nebo zvířaty. V odst. 5 pak pojistnou povinnost omezuje na osoby, které za vytčených tam předpokladů vydány jsou nebezpečení s veškerou strojní prací spojenému. Z obsahu právě uvedených předpisů zákona vysvítá zřetelně, že zákon po stránce pojistné povinnosti nečiní nijakého rozdílu, jenž by měl svůj důvod v určení stroje v hospodářském podniku používaného, nýbrž podrobuje pojistné povinnosti všechny osoby, které vydány jsou nebezpečí úrazu spojenému s používáním strojů jakýchkoli za předpokladu ovšem, že jde o práci při stroji a že používaný silostroj náleží k podnikovému zařízení. Názory tyto byly ostatně již vysloveny v. nálezu Boh. A 5907/26.

Z uvedeného plyne, že žal. úřad, prohlásiv podnik »režijní dílny státního velkostatku ve Zvoleněvsi« za samostatný hospodářský podnik, vycházel z mylného právního názoru. Tím padá však také provedené zařadění, neboť chybí dosud podnik, který by bylo lze zařaditi.